

Ondraaglijk schoeisel

Tripklomp met verend voetbed

Haiiheels

Zeeplatje

Baboesje met Groentegarnituur, Zeeplatje, en Parelend Schelpvoetje

Schuimbek Sandalet en Versteende Slikganger

Zeekip met groentegarnituur

Krabgeslipperde zeespekzool

Zuignapzool

Kleuterkrabbelmuil

Maagdenflatje

Pump van Archimedes

Bevlogen treeplankje

verzameling Ondraaglijk Schoeisel

Wolkenlipper

Zeesletje

Zeeflatje

Pump van Archimedes

Blauwe snoekleest

Badslipper voor Japanse sirene

Baboesje met waterkers

Zondags meerminneuiltje met staartkorset

Ambitie

Meermindertje

Introverte genderstudie

Spoor van Hermes

Tripklomp met verend voetbed

Zeekip met groentegarnituur

Haaiheels

Open-teenqueenie voor fossiele hoogtijddagen c.q. prehistorische bruiloften & partijen

Krabgeslipperde zeespekzool

Bevlogen treeplankje

Gecapitonneerd Algenlaarsje

Kleuterkrabbemuil

Zondags meerminneuiltje met staartcorset

Ventilerend Voetraster op Kalkzool

Wolkenflipper

Ambitie

Gecapitonneerd Algenlaarsje en Zeesletje

Strand van Coutainville Normandië Fr. (foto Neel Korteweg 2012)

beenlingen

IK WOON AAN ZEE.

Het strand is mijn tuin. Helaas met recht van overpad. Ik onderhoud mijn tuin nauwelijks. Dat is niet nodig. Ik zaai en maai niet. Dat doet de zee zelf, regelmatig. Zij laat een zeer vruchtbaar sediment achter. Niet verwonderlijk dus dat gedachten hier makkelijk wortel schieten. Je hoeft alleen maar naar de afdruk van je eigen voet te kijken, of je te verwonderen over de intimiteit van sommige stenen die, samen geschoven door het terugtrekkende water, steun zoeken bij elkaar. Of je te realiseren dat een oester de wanden van zijn kamer met glanzende pastels bekleedt en hoe hij, zij, een hinderlijke zandkorrel tot parel transformeert. Dan realiseer je je ook hoe bekaaid wij er zelf van af komen met onze grauwe voetzolen, die in nauwe schoenen alleen verhoornde opperhuid en gelige eeltpitten produceren. Eksters willen ook absoluut niet dat ik hun ogen in dit verband noem.

HELAAS WOON IK NIET AAN ZEE.

Ik woon in Amsterdam, in een benedenhuis uit 1912 in de Baarsjes, met aan de achterkant uitzicht op een kleine omheinde schaduw-tuin waar de huizen van de overburen doorheen schemeren. Maar... al sinds 1995 reis ik rond 1 september naar Normandië af in de volle overtuiging dat daar mijn diepste thuis is en met het gevoel dat de maand een jaar gaat duren. In een jaar kan je veel doen. Je hebt de tijd. Tenminste, je denkt dat je de tijd hebt. Wat zou ik dit jaar aan zee aantreffen? vroeg ik me af.

De kranten in Nederland spraken over gevaarlijkealgvorming op de kust van Bretagne. Stranden gesloten voor publiek? Het zand overdekt met een verstikkende groene laag darmwier? Giftig strand? Ik belde angstig naar de Franse bureu: ‘non, pas d’alques sur la plage, pas du tout.’ Wel vertelden ze over zorgelijke ontwikkelingen in de oesterteelt; 30% van de jonge oesters sterft op het moment vanwege een virus dat waarschijnlijk ontstaan is door industriële inteelt. De oceanen vervuilen. Er spoelt steeds meer afval aan op het strand. Zwerfafval op de stranden van Noord-Europa bestaat – in volgorde van hoeveelheid – uit plastic, touw en net, dan rubber, hout, papier, karton en metaal, gevolgd door voedselresten, parafine, teer en olie, uitwerpselen, dode vogels en vissen. De exacte gegevens over de zuidkust van Normandië heb ik niet, maar het gemiddelde afval dat bijvoorbeeld op Texel aanspoelde in april woog 909 kilo, 739 stuks per kilometer. Ik moet hier natuurlijk wel bekennen dat ik me juist handenwringend van genot nogal verheug op ‘het grote aangespoelde’. Voor mij is het mooi spul.

HET VIEL ME AL GELIJK DE EERSTE WEEK OP: VEEL SCHOENEN DIT JAAR. Op zich niks nieuws, er spoelen altijd wel schoenen aan, overal. Ik liet ze liggen. De volgende dag zag ik dezelfde schoenen op andere plekken tussen de schelpen liggen. Er hadden zich zelfs weer nieuwe zoute schoenen in het wier gevoegd. Ik nam nu toch een enkeling mee, zij het met enige aarzeling, vanwege het platgetreden onderwerp. Het eerste exemplaar was een zool van een kinderschoentje. Het dikke plastic zooltje bestond uit allemaal vakjes waarin zich steentjes en waterpokken hadden vastgeklemd. Ook vond ik een gescheurde bleekbeige zool, die met teervlekjes besmeurd eruit zag als een stuk tijgerhuid. De selectie groeide gestaag en lag rondom het huis te drogen in de zeewind. Ik zag hoe de schoenen verkleurden, krom trokken en wit uitsloegen. Ze kregen grip op mij. Vanzelfsprekend ging ik me afvragen van wie ze geweest zouden kunnen zijn, waar ze

vandaan zouden kunnen komen, dat aangevreten rode gympje en die diep uitgesleten plastic teenslipper maat 54. Hoelang had die glimmende sneaker op zee gedreven waarin een kleine donkergroene Zwemkrab woonde? Hoe zou het been van de vrouw eruit gezien hebben dat bij die onwerkelijk slanke voetafdruk hoorde op een donkerblauwe binnenzool en had ze echt maar 4 tenen? De verzameling groeide dagelijks. Niet allemaal bruikbaar, zeker niet. Sommige schoenen vroegen er absoluut niet om. Je weet nooit wat zich verbergt in de duistere krochten van aangespoeld schoeisel. Je steekt je hand echt niet zomaar diep in een visserskaplaars die naar rottende mosselen stinkt, waar in het donker van de schacht vochtige flarden binnenvoering lijken te bewegen.

EN ALTIJD ZIJN ZE ALLEEN, ALTIJD IS HET EEN ENKELE. Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat op de Nederlandse kust meer linker- dan rechterschoenen aanspoelen. In Schotland daarentegen juist meer rechterschoenen. Het schijnt te maken te hebben met aero- en aquadynamica. Als je bijvoorbeeld een linker-schoen bekijkt is de linkerkant langer dan de rechterkant. Daardoor gaat hij werken als een soort vliegtuigvleugel. Bovendien drijven veel schoenen op de kop, zodat de wind er vat op kan krijgen. In Coutainville waren rechterschoenen in de meerderheid. Het is wel leuk om te weten dat dit eenzame-schoenverschijnsel in de Middeleeuwen waarschijnlijk niet heeft bestaan. Mensen droegen in die tijd nog 2 gelijke schoenen. Wat moet dat toch een heel ander beeld geweest zijn: al die harmonieuze paren op het strand. Zo vlogen de dagen voorbij. Iedere dag vond ik wel weer één of meer schoenen. Toch komt altijd dat moment waarop de werkelijkheid minder gaat boeien: nog een halve zool, nog een beteerde visserslaars, weer een teenslipper. Op een gegeven moment kreeg ik zelfs een hekel aan die verantwoorde praktische kunststofstappers van nu. De illusie van schoen zou toch veel belangrijker moeten zijn? Het werd tijd voor het echte werk: wat kan er weg, wat kan er

vanaf, wat moet er weg? Mensenogen kunnen de lijnen en vormen toch prima zelf voortzetten en afmaken? Neem ik wel genoeg afstand van kunstnijvere romantiek en strandjuttersgrapjes? De twijfel sloeg hard toe. Ik dacht te letterlijk. Overal is immers schoen! In de schaduw van een steen, in de deksel van de oesterschelp, in een kabeljouw-kaakbot, in een stuk afgebroken piepschuim, in rubberen banden, in de graten van vis, in het geraamte van een kip. Overal is schoen. Het strand lag er helemaal vol mee.

IK LIET DE SCHOENEN LOS.

De enkele 'echte' schoen die ik nog op het strand zag liggen liet ik glimlachend achter me. Ik begon meer te denken over vin- en staartbekleding. Ik vond mooie namen in de geschiedenis van de schoen: Koemuilen in de late middeleeuwen en Snavelschoenen in de Gotiek. Wat te denken van Beenlingen? Dat zijn Middeleeuwse kouslaarzen met een houten zool. Ik mijmerde over hoge vrouwenwreven in doorzichtigezewier. Aan zinnenstrelende ijle constructies waarop zeewezens zich met gepaste moeite in arabesken voortbewegen. Aan een paarlemoeren voetholte ondersteund door witte veren. Langzaam verdween mijn twijfel en kreeg ik gelukkig iets terug van mijn geloof in het onzinnige. Ik zag een zilver net voor me rond glad enkelgraniet en platina geschubde staarten in rood koralen sandalen geklemd. Dromen genoeg. Realiteit ook. Hoe zou een hoge hak zich op de bodem van de zee gedragen? Hoe zwaar zou een sandaal moeten zijn om ons op de zeebodem te houden? De opwaartse druk van water stelt hele andere eisen aan materialen en constructies. Hoe licht moet een zooltje zijn om zich vlak tegen de onderkant van de voet van een zeegodin aan te kunnen drukken? Onder water bestaan twee krachten: Een verticale neerwaartse kracht, de zwaartekracht en de verticale opwaartse kracht, de Archimedeskracht. Diepzee-duikers weten daar alles van. Het exacte 'Uitloden' van een duiker is een van de belangrijkste aspecten van de duiksport. In principe moet een goed 'uitgelode' duiker na het

beëindigen van zijn duik nog steeds kunnen zinken zonder dat hij meteen weer naar de oppervlakte schiet. Veel van mijn voetbekleedsels zijn daarom volledig ondraaglijk voor ons landwezens.

Aan Anneke Brassinga vroeg ik of zij de titels voor dit aangespoelde werk wilde bedenken. We spraken af op mijn atelier. Wolken wonderlijke Brassiaanse gedachten zweefden in het rond. Door haar taal zag ik het schoeisel voor mijn ogen wezenlijk veranderen. Diep in de materialen kronkelden DNA strengen zich om elkaar heen. De nieuwe formuleringen werden verbaasd verkend, erkend en omarmd. En, op diezelfde avond nog, landden Brassinga's namen exact op het juiste geschoeisel.

Amsterdam, 16 maart 2013

Neel Korteweg

Zelfportret aan zee

Deze uitgave verscheen in een oplage van ... exemplaren gedrukt op...door drukkerij...

De vormgeving was in handen van Brigitte Slangen, die ook de tekst zette uit de Wabaum Buch Expert.

Bregitta Kramer deed de boekproductie en voorzag de uitgave van een cahier-steek.

Het 'Ondraaglijk Schoeisel' werd door Neel Korteweg aan zee gefotografeerd in Coutainville (Fr.) en op haar atelier in Amsterdam. Samen met Bernard Ruigrok (Piezografie Amsterdam) nam zij ook de digitale bewerkingen ter hand.

Ilse Starkenburg (Dieren 1963) is een Nederlandse dichter en schrijfster. Zij schreef naar aanleiding van 'Triptklomp met verend voetbed' (pagina 4) het gedicht 'Veerkrachtig' (pagina 3).

Anneke Brassinga (Schaarsbergen 1948) is een Nederlandse dichteres, schrijfster en vertaalster. Op verzoek van Neel bedacht Anneke de titels bij het 'Ondraaglijk Schoeisel' (pagina 24/25).

Paul Fleming fotografeerde het 'Zondags meerminneuiltje met staartcorset' (pagina 27)

Leo Vroman (Gouda 1915) is een Nederland-Amerikaanse dichter, (toneel)-schrijver, tekenaar, schilder, bioloog en hematoloog. Hij schreef het gedicht 'The sea and I' (pagina 45) speciaal voor Neel Korteweg.

De inkttekeningen van 'Ondraaglijk Schoeisel' (pagina 46/47) zijn van Neel Korteweg.